

Anonimizirana verzija

Prijevod

C-192/20 – 1

Predmet C-192/20

Zahtjev za prethodnu odluku

Datum podnošenja:

5. svibnja 2020.

Sud koji je uputio zahtjev:

Krajský súd Prešov (Slovačka)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

9. ožujka 2020.

Žalitelj:

Prima banka Slovensko, a.s.

Druga stranka u žalbenom postupku:

HD

[...]

ODLUKA

Krajský súd v Prešove (Okružni sud u Prešovu, Slovačka) u predmetu koji je pokrenuo žalitelj: **Prima banka Slovensko, a.s.**, sa sjedištem u [...] [adresa] [...] Žilini [...] [identifikacijski broj], protiv druge stranke u žalbenom postupku: osobe **HD**, [...] s boravištem u [...] [adresa] [...] Hradisku, **za plaćanje iznosa od 5083,79 eura** uvećanog za kamate i troškove postupka, nakon što je žalitelj podnio žalbu protiv presude Okresnog suda Kežmarok (Općinski sud u Kežmaroku, Slovačka) [...] [broj predmeta] od 29. rujna 2019.,

odlučio je:

na temelju članka 162. stavka 1. točke (c) Civilnog sporovog poriadoka (Zakonik o građanskom postupku) prekinuti postupak i uputiti Sudu Europske unije sljedeća prethodna pitanja:

1. Treba li Direktivu 93/13 o nepoštenim uvjetima u potrošačkim ugovorima (u daljnjem tekstu: Direktiva 93/13), konkretno njezin članak 6. stavak 1. i članak 7. stavak 1., u vezi s tumačenjem te direktive navedenim u presudi Suda Europske unije u spojenim predmetima C-96/16 i C-94/17, tumačiti na način **da joj se protivi** propis kao što je zaštitna okvirna odredba članka 54. stavka 1. Občianskog zákonníka (Građanski zakonik) kojom se ne dopušta ugovorno pogoršanje položaja potrošača u odnosu na zakonsku odredbu kojom se u slučaju potrošačeva kašnjenja s otplatom kredita predviđaju sljedeća prava vjerovnika:

- pravo vjerovnika na zatezne kamate čiji je iznos ograničen uredbom vlade;
- pravo vjerovnika na druge sankcije koje vjerovnik može primijeniti u odnosu na potrošača čiji je iznos uvećan za zatezne kamate ograničen nepodmirenim iznosom glavnice;
- pravo vjerovnika na odštetu u slučaju da je šteta koju je vjerovnik pretrpio viša od zateznih kamata, i to na naknadu štete u neograničenom opsegu u skladu sa stvarnom štetom.

2. U slučaju potvrdnog odgovora na prvo pitanje: protivi li se visokoj razini zaštite prava potrošača na temelju članka 38. Povelje Europske unije o temeljnim pravima (u daljnjem tekstu: Povelja) i članku 4. stavku 2. i članku 169. stavku 1. UFEU-a to da potrošač zbog kašnjenja **[orig. str. 2.]** u izvršenju ugovornih obveza plati paušalne troškove vjerovnika, a ne protuvrijednost stvarne štete koju je pretrpio vjerovnik, čak i ako je stvarna šteta niža od paušalnih troškova?

Obrazloženje

I. Činjenično stanje

1. HD uzdržava četveročlanu obitelj (partnerica i dvoje maloljetne djece). Nakon rođenja djeteta jedini prihod osobe HD bila je privremena socijalna naknada za novorođeno dijete (rodiljna naknada) u iznosu od 746 eura. To je bio jedini prihod osobe HD i to samo privremeno, do listopada 2019. Nakon prestanka primanja naknade, osoba HD pretpostavila je da će primati minimalnu plaću u iznosu od 550 eura.
2. Osoba HD nije mogla otplaćivati zajmove čiji su troškovi iznosili oko 500 eura mjesečno. Kako bi podmirila dugove, podigla je novi kredit u društvu Prima Banka Slovensko, a.s. (u daljnjem tekstu: banka) koji je predmet ovog postupka. Banka je 17. lipnja 2016. odobrila HD-u potrošački kredit u iznosu od 5700 eura (u daljnjem tekstu: kredit) s kamatnom stopom od 7,90 % koji uključuje obvezu za osobu HD da otplati kredit u 96 mjesečnih obroka po 80,68 eura.

3. Osoba HD plaćala kredit do kolovoza 2017., a u rujnu 2017. platila je samo dio obroka. Platilo je ukupno 1162,60 eura, od čega je banka iznos od 616,21 eura pripisala otplati kredita.
4. Banka je 28. prosinca 2017. zbog povrede ugovora proglasila kredit prijevremeno dospjelim (*default*). Banka je najavila osobi HD da je dužna vratiti cijeli iznos kredita odjednom, a zatim je banka tužila osobu HD sudu za plaćanje:
 - I. nepodmirenog iznosa glavnice – 5083,79 eura
 - II. nepodmirenog iznosa kamata za razdoblje do proglašenja prijevremenog dospjeća kredita – 137,80 eura
 - III. zateznih kamata za razdoblje od proglašenja prijevremenog dospjeća kredita u iznosu od 2,21 eura
 - IV. kaznenih zateznih kamata u iznosu od 5 % na nepodmireni iznos kredita u iznosu od 5083,79 eura za razdoblje od proglašenja prijevremenog dospjeća kredita do potpunog povrata preostalog iznosa kredita
 - V. naknade za osiguranje – 3,96 eura
 - VI. zateznih kamata u iznosu od 5 % nepodmirenih kamata u iznosu od 137,80 [eura] od proglašenja prijevremenog dospjeća kredita do dana plaćanja
 - VII. **ugovornih kamata u iznosu od 7,90 % na nepodmireni iznos kredita u iznosu od 5083,79 eura za razdoblje od proglašenja prijevremenog dospjeća kredita do potpunog povrata preostalog iznosa kredita.**
5. Okresný súd Kežmarok (Općinski sud u Kežmaroku) prihvatio je tužbu u većem dijelu i naložio HD-u da banci plati stavke navedene u točki 4. podtočkama I., II., III., IV., V. [orig. str. 3.]
6. Međutim, Okresný súd Kežmarok (Općinski sud u Kežmaroku) odbio je tužbu u dijelu navedenom u točki 4. podtočkama VI., VII.
7. Okresný súd Kežmarok (Općinski sud u Kežmaroku) stoga nije naložio da se banci plate **ugovorne kamate u iznosu od 7,90 % na nepodmireni iznos kredita u iznosu do 5083,79 eura za razdoblje od 28. prosinca 2017. do potpunog povrata preostalog iznosa kredita.** To što nije naložio plaćanje tih kamata, Okresný súd Kežmarok (Općinski sud u Kežmaroku) opravdao je u biti time da se zakonom predviđaju, kao pravo vjerovnika nakon dospjeća tražbine (nakon proglašenja prijevremenog dospjeća tražbine), samo zatezne kamate (članak 517. stavak 2. Građanskog zakonika), a to je stajalište potvrdio i Najvyšší súd Slovenskej republiky (Vrhovni sud Slovačke Republike) [...] [broj predmeta], kao i Ústavný súd Slovenskej republiky (Ustavni sud Slovačke Republike) [...] [broj predmeta]. Osim toga, Okresný súd Kežmarok (Općinski sud u Kežmaroku)

pozvao se na činjenicu da je u drugom sudskom postupku sud već pravomoćno presudio da se ista odredba ugovora s bankom o plaćanju kamata koje prekoračuju okvir zateznih kamata (u daljnjem tekstu: kumulacija kamata) smatra nepoštenom ugovornom odredbom što je dovelo do zabrane banci da dalje primjenjuje tu odredbu na temelju članka 53.a Građanskog zakonika.

8. Banka je podnijela žalbu protiv te presude i zatražila od žalbenog suda da naloži da joj se, osim zateznih kamata, za razdoblje od proglašenja prijevremenog dospijeca kredita, plate i ugovorne kamate. Banka se pozvala, među ostalim, na presudu Suda Europske unije (u daljnjem tekstu: Sud) u spojenim predmetima C-96/16 i C-94/17 u kojoj je Sud istaknuo svrhu kamata, a to je naknada za korištenje novca do njegova povrata.
9. Upravo je presuda Suda, donesena kao odgovor na pitanje koje je postavio španjolski sud (C-96/16 i C-94/17), dovela do nejasnoća u tumačenju. Tim više jer žalbeni sud razlikuje, s jedne strane, funkciju kamata koje se plaćaju (koje su ugovorene) kao cijene kreditne usluge i, s druge strane, funkciju zakonskih zateznih kamata kao sankcije i djelomične naknade štete. U odnosu na španjolski pravni poredak, Slovačka Republika ima drukčije pravno uređenje za sankcioniranje dužnika zbog kašnjenja s plaćanjem tražbine. Slovačkim je pravom izričito uređen sustav primjenjiv nakon dospijeca tražbine, odnosno 1. zatezne kamate, 2. šteta, 3. druge sankcije (na primjer ugovorne kazne), 4. gornja granica ukupnog iznosa svih sankcija i 5. zabrana odstupanja od standardnog zakonskog uređenja na štetu potrošača.

II. Slovačko pravo

10. Na temelju članka 54. stavka 1. Građanskog zakonika [...] [broj podstavka] **ugovorne odredbe utvrđene ugovorom koji je sklopljen s potrošačem ne smiju odstupati od odredbi ovog zakona na štetu potrošača.** Osobito, potrošač se ne može unaprijed odreći prava koja su mu dodijeljena na temelju ovog zakona ili na temelju posebnih propisa koji štite potrošača, niti na drugi način pogoršati svoj ugovorni položaj.
11. U skladu s člankom 503. stavkom 1. Obchodnog zákonníka (Trgovački zakonik) [...] [broj podstavka] **obveza plaćanja kamata dospijeva istodobno s obvezom povrata korištenih novčanih sredstava.** Ako je rok za povrat dodijeljenih novčanih sredstava dulji od jedne godine, kamate se naplaćuju na kraju svake kalendarske godine. Kada treba vratiti nepodmireni dio dodijeljenih novčanih sredstava, naplaćuju se i **[orig. str. 4.]** kamate koje se odnose na taj dio.
12. U skladu s člankom 517. stavkom 2. Građanskog zakonika „[u] slučaju kašnjenja s vraćanjem novčanog duga, vjerovnik ima pravo od dužnika zahtijevati, osim ispunjavanja obveze, zatezne kamate kada nije u skladu s ovim zakonom obvezan platiti naknadu za kašnjenje; iznos zateznih kamata i naknade za kašnjenje utvrđuje se provedbenim propisom”.

13. Na temelju članka 519. Građanskog zakonika pravo vjerovnika na naknadu štete zbog štete prouzročene dužnikovim kašnjenjem ne mijenja se; međutim, u slučaju kašnjenja s vraćanjem novčanog duga, može se zahtijevati naknada štete u dijelu koji ne uključuje zatezne kamate ili naknadu za kašnjenje.

14. Na temelju Uredbe vlade br. 87/1995 Zz.

Članak 3. Iznos zateznih kamata za pet je postotnih bodova viši od osnovne kamatne stope Europske središnje banke [...] [upućivanje na bilješku] koja je bila na snazi prvi dan kašnjenja s vraćanjem novčanog duga.

Članak 3.a

1.

Kada je predmet ugovora sklopljenog s potrošačem dodjeljivanje potrošaču novčanih sredstava, ukupne sankcije za potrošačevo kašnjenje s vraćanjem novčanih sredstava ne smiju prelaziti prosječnu vrijednost efektivne kamatne stope koja je posljednji put objavljena na temelju posebnog propisa [upućivanje na bilješku] prije nastupanja kašnjenja, za više od 10 postotnih bodova godišnje i istodobno ne smiju prelaziti trostruke zatezne kamate utvrđene ovom uredbom vlade; efektivna kamatna stopa za sličnu vrstu potrošačkog kredita smatra se odlučujućom.

2.

Sankcijama na temelju stavka 1. smatraju se zatezne kamate, ugovorne kazne i sve druge naknade za potrošačevo kašnjenje s vraćanjem novčanih sredstava.

3.

Ako sankcije na temelju stavka 1. dosegnu iznos dodijeljenih novčanih sredstava, naknadne sankcije za potrošačevo kašnjenje s vraćanjem novčanih sredstava ne smiju prelaziti iznos zateznih kamata utvrđen ovom uredbom vlade.

15. U skladu s člankom 53.a Građanskog zakonika [...] [broj podstavka], ako je sud određenu odredbu iz potrošačkog ugovora koja se uobičajeno ugovara, a na čiji sadržaj potrošač u načelu nema bitan utjecaj, ili iz općih uvjeta ugovora proglasio ništavom zbog njezine nepoštenosti ili je sud odbio pružatelju usluge pravo na činidbu zbog takve odredbe, pružatelj usluge dužan je prestati s primjenom te odredbe ili odredbe sa sličnim značenjem u ugovorima sa svim potrošačima. Pružatelj usluge ima istu obvezu i kada mu sud na temelju takve odredbe naloži da potrošaču vrati stjecanje bez osnove, naknadu štete ili isplatu pravične novčane naknade. Istu obvezu ima i pravni sljednik [orig. str. 5.] pružatelja usluge.

III. Pravo Europske unije

16. Trinaesta uvodna izjava Direktive 93/13 glasi:

„budući da se pretpostavlja da zakonske ili regulatorne odredbe država članica kojima se izravno ili neizravno utvrđuju uvjeti potrošačkih ugovora ne sadrže nepoštene odredbe; budući da se ne čini potrebnim da budu podložni oni uvjeti koji odražavaju obvezne zakonske ili regulatorne odredbe i načela ili odredbe međunarodnih konvencija u kojima su države članice ili Zajednica stranke; budući da se u tom pogledu izrazom iz članka 1. stavka 2. koji glasi ‚obveznih zakonskih ili regulatornih odredaba‘ obuhvaćaju i propisi koji se u skladu sa zakonom primjenjuju na ugovorne stranke ako nisu utvrđena nikakva drukčija rješenja”.

Članak 1. te direktive glasi:

„Svrha ove Direktive je uskladiti zakone i druge propise država članica koji se odnose na nepoštene odredbe u ugovorima koji se sklapaju između prodavatelja robe ili pružatelja usluga i potrošača.

Ugovorne odredbe koje su odraz obaveznih zakonskih ili regulatornih odredaba i odredaba ili načela međunarodnih konvencija u kojima su države članice ili Zajednica stranke, posebno u području prijevoza, ne podliježu odredbama ove Direktive.”

Članak 3. stavci 1. i 3. navedene direktive glase:

„Ugovorna odredba o kojoj se nisu vodili pojedinačni pregovori smatra se nepoštenom ako u suprotnosti s uvjetom o dobroj vjeri, na štetu potrošača prouzroči znatniju neravnotežu u pravima i obvezama stranaka, proizašlih iz ugovora.

Prilog sadrži indikativan i netaksativni popis odredaba koje se mogu smatrati nepoštenima.”

Članak 4. stavak 1. te direktive glasi:

„Ne dovodeći u pitanje članak 7., nepoštenost ugovorne odredbe procjenjuje se tako da se u obzir uzimaju priroda robe ili usluga na koje se ugovor odnosi u vrijeme kada je ugovor sklopljen, sve popratne okolnosti sklapanja ugovora i sve ostale odredbe tog ugovora ili nekog drugog ugovora o kojem on ovisi.”

U skladu s člankom 6. stavkom 1. Direktive 93/13:

„Države članice utvrđuju da u ugovoru koji je prodavatelj robe ili pružatelj usluge sklopio s potrošačem prema nacionalnom pravu nepoštene odredbe nisu **[orig. str. 6.]** obvezujuće za potrošača, a da ugovor u tim uvjetima i dalje obvezuje stranke ako je u stanju nastaviti važiti i bez tih nepoštenih odredaba.”

Članak 7. stavak 1. te direktive glasi:

„U interesu potrošača i tržišnih konkurenata države članice osiguravaju da postoje primjerena i djelotvorna sredstva za sprečavanje stalnog korištenja nepoštenih

odredaba u ugovorima koji prodavatelji robe i pružatelji usluga sklapaju s potrošačima.”

Članak 8. navedene direktive glasi:

„Kako bi osigurale najviši stupanj zaštite potrošača, države članice mogu u području na koje se odnosi ova Direktiva usvojiti ili zadržati najstrože odredbe spojive s Ugovorom.”

Točka 1. podtočka (e) Priloga toj direktivi u popisu odredbi iz članka 3. stavka 3. te direktive sadržava odredbu čiji je predmet ili svrha „**zahtjev da svaki potrošač koji propusti ispuniti svoju obvezu plati nerazmjerno visok iznos naknade**”.

IV. Prethodna pitanja

Prvo pitanje

17. Na temelju slovačkog zakonodavstva, vjerovnik u odnosu na dužnika (uključujući dužnike koji su potrošači) ima pravo na zatezne kamate čiji iznos uredbom uređuje vlada ovisno o stanju gospodarstva (1.). Međutim, ako je vjerovnik pretrpio štetu višu od zateznih kamata, vjerovnik ima pravo i na naknadu štete. Ako je vjerovnik pretrpio štetu, njegovo pravo na naknadu štete nije ograničeno zakonom. Jedino ograničenje je iznos stvarne štete. Međutim, **zakonom se nalaže da se od štete odbiju zatezne kamate koje imaju funkciju minimalne paušalne naknade štete**, ali paušalna priroda (zateznih kamata) dopušta se zbog činjenice da institut zateznih kamata istodobno ima i funkciju sankcije.
18. Ovaj sud navodi da vjerovnikova prava navedena u prethodnoj točki pripadaju vjerovniku na temelju zakona te stoga i u slučaju kad nisu ugovorena. Vjerovniku se tako zakonom, u slučaju kašnjenja potrošača, jamči naknada štete **u cijelosti**, a istodobno se zabranjuje ugovorno pogoršanje pravnog položaja potrošača u potrošačkim predmetima.
19. Međutim, banka se, izvan okvira prava koja proizlaze iz zakonom utvrđenog mehanizma sankcioniranja i naknade štete, poziva na presudu Suda u spojenim predmetima C-96/16 i C-94/17 i primjenjuje ugovorne kamate istodobno sa zateznim kamatama, uz obrazloženje [**orig. str. 7.**] da se kamate duguju do povrata novca. To potkrjepljuje stajalište prema kojem dužnik koristi novac i stoga je dužan platiti kamate. To dovodi do problema u tumačenju zbog kojeg je sud uputio prethodno pitanje.
20. Ne bi trebalo biti dvojbi u pogledu toga da će, ako potrošač ne vrati novac, morati snositi troškove zbog kašnjenja. Kao što je to sud već istaknuo, slovačkim se pravom priznaje pravo na potpunu naknadu troškova za izostanak povrata novca, kao i pravo na sankciju (zatezne kamate). Međutim, ugovorne kamate za korištenje novca predstavljaju **cijenu usluge**, a slovački zakonodavac samo u

pogledu jedne vrste ugovora utvrđuje obvezu plaćanja cijene proizvoda i nakon isteka ugovorenog razdoblja, odnosno dugovanih najamnina na temelju ugovora o najmu pokretne imovine u okviru gospodarske djelatnosti (2.).

21. Što se tiče zajmova, Građanskim zakonikom izričito se ne predviđa mogućnost plaćanja cijene usluge nakon isteka ugovorenog razdoblja predviđenog za korištenje novca. Zakonskom se odredbom, osim naknade štete, utvrđuje samo obveza plaćanja zateznih kamata i istodobno se Uredbom vlade utvrđuje ograničenje iznosa zateznih kamata. Ugovornim kamatama povređuje se zakonom utvrđeno ograničenje.
22. Ovaj sud ne može ne uzeti u obzir pitanje učinaka kumulacije kamata i zateznih kamata i uništava li se takvom kumulacijom cijeli mehanizam sankcioniranja i naknade štete utvrđen nacionalnim pravom.
23. Vjerovnik može primijeniti i druge sankcije, kao što je ugovorna kazna, ali ako sve sankcije dosegnu iznos same glavnice potraživanja, vjerovnik ima pravo samo na zatezne kamate (3.).
24. Stoga slovačko zakonodavstvo vjerovnicima dodjeljuje **potpunu naknadu** za štetu koju su pretrpjeli zbog potrošačeve povrede ugovora. Zakonodavstvo predviđa isti sustav za sve vjerovnike novčanih tražbina, na primjer onih koje proizlaze iz ugovorâ o djelu, ugovorâ o najmu, kao i ugovorâ o potrošačkom kreditu i drugih ugovora. Što se tiče zateznih kamata, Građanskim se zakonikom ni na koji način ne daje prednost bankama i drugim poduzetnicima koji dodjeljuju zajmove u odnosu na druge subjekte kojima pripadaju novčane tražbine.
25. **Zakonom se zabranjuje pogoršanje položaja potrošača u odnosu na pravni položaj predviđen Građanskim zakonikom (članak 54. stavak 1. Građanskog zakonika).**
26. Ne bi trebalo biti dvojbi u pogledu toga da, osim zakonom predviđenog mehanizma sankcioniranja kojim se nalaže potpuna naknada za štetu koju je pretrpio vjerovnik, dodatni teret, odnosno zatezne kamate (kumulacija kamata), predstavlja opterećenje koje premašuje zakonski okvir i pogoršava položaj potrošača u odnosu na pravni položaj, a to je zabranjeno na temelju članka 54. stavka 1. Građanskog zakonika.
27. Ako se ne uzme u obzir slovački pravni propis i osloni se samo na obvezu plaćanja kamata uz zatezne kamate, potrošač bi se, s obzirom na primjenjivo pravo, našao u krajnje nepravednom položaju. **Naime, nakon jednostranog [orig. str. 8.] proglašenja prijevremenog dospijeca kredita, vjerovnik bi zadržao ne samo sva prava koja proizlaze iz ugovora, uključujući kamate, nego bi im mogao dodati i zatezne kamate, druge kazne, kao i mogućnost naknade štete. S druge strane, potrošač ne bi ostvario nikakvu korist od ugovornih pogodnosti.**

28. **Stoga bi odnos zadržanih prava koja proizlaze iz ugovora nakon proglašenja prijevremenog dospijeća kredita bio 100:0 na štetu potrošača, a vjerovnik bi, uz svojih „100”, raspolagao i koristima koje proizlaze iz zakonskog mehanizma sankcioniranja i naknade štete.**
29. U skladu sa slovačkim pravom, banka nema obvezu proglašenja prijevremenog dospijeća tražbine. To je isključivo pravo banke. Ako banka ne proglašava prijevremeno dospijeće tražbine, ima pravo na ugovorne kamate do kraja ugovorenog razdoblja. Međutim, gotovo je sigurno da, ako banka proglašava prijevremeno dospijeće tražbine, ako se prihvati stajalište banke, prijevremeno dospijeće tražbine dovelo bi do bitno povoljnijeg rezultata za banku u odnosu na zbrajanje kamata i zateznih kamata. Stoga, što prije dođe do proglašenja prijevremenog dospijeća, banka će prije imati korist od kumulacije kamata. Međutim, ako bi se takvo stajalište povezalos nepovoljnim i socijalno podređenim položajem potrošača, takav bi mehanizam doprinio pogoršanju potrošačeve kvalitete života.
30. Ne može se pretpostaviti da bi stotine tisuća potrošača povrijedilo obvezu povrata potrošačkih kredita s entuzijazmom za trošenje novca, ako kašnjenje dovodi do sudskih i ovršnih postupaka koji često dovode do blokade imovine potrošača u okviru ovrhe.
31. Umjesto toga, čini se da je problem, s jedne strane, u nepovoljnoj imovinskoj situaciji potrošača, kao što to pokazuje primjer HD-a, i s druge strane, u povredi obveze vjerovnika da ispita kreditnu sposobnost potrošača i s profesionalnom pažnjom razmotri odobravanje kredita ovisno o imovinskoj situaciji potrošača. U tom je pogledu banka uz malo opreza mogla uočiti da HD nema kreditnu sposobnost, ali dodijelila mu je kredit i odmah traži zaštitu. Cilj Direktive o potrošačkim ugovorima jest uzimanje u obzir kreditne sposobnosti potrošača (4.).
32. Ovaj sud smatra da s obzirom na sudsku praksu tražbina banke također predstavlja imovinu, a zakonom se imovina osigurava zateznim kamatama, pravom na naknadu štete i pravom na druge sankcije. Institut kašnjenja i zateznih kamata obično se povezuje s pravima koja proizlaze iz povrede zakona, a kamate kao cijena novca povezuju se s **dopuštenim** razdobljem korištenja novca, što se logično odnosi na ugovoreno razdoblje, do trenutka dospijeća.
33. Isto tako, u skladu sa slovačkim pravom, zatezne kamate predstavljaju sankciju, a ugovorne kamate cijenu za dodjelu novčanih sredstava. Međutim, razlika se temelji na tome što se slovačkim pravnim propisima u Građanskom zakoniku ne predviđa obveza potrošača ni drugih dužnika da plate ugovorne kamate nakon kašnjenja usporedno sa zateznim kamatama. Svaki vjerovnik čija je tražbina financijske prirode ima, u odnosu na potrošača, nakon što je došlo do kašnjenja, pravo na zatezne kamate koje su ograničene zakonom. Stoga nije riječ o pravu na kamate **[orig. str. 9.]** koje predstavljaju cijenu za dodjelu novca, za korištenje novca tijekom trajanja ugovorenog razdoblja, odnosno razdoblja do trenutka dospijeća. Dok je do trenutka dospijeća riječ o stanju koje je u skladu s ugovorom

i odgovaraju mu ugovorne kamate, kašnjenje nakon dana dospijeća predstavlja stanje povrede prava povezano s tražbinama koje proizlaze iz te povrede, osobito sankcijama i naknadom štete.

34. Kao što je to sud već istaknuo, jedina vrsta ugovora predviđena Građanskim zakonikom koja pretpostavlja plaćanje cijene čak i nakon isteka ugovorenog razdoblja jest najam pokretne imovine u okviru gospodarske djelatnosti na temelju članka 723. stavka 1. Građanskog zakonika u skladu s kojim se nakon isteka ugovorenog razdoblja zadržava cijena (najamnina) (2.).
35. Stoga se slovačkim propisima: 1. ne predviđaju kamate za korištenje novca dodijeljenog potrošaču nakon trenutka dospijeća, nego samo zatezne kamate i druge sankcije i naknada štete i 2. zabranjuje ugovorno pogoršanje položaja utvrđenog zakonom u skladu s točkom 1. (članak 54. stavak 1. Građanskog zakonika).
36. Plaćanje kamata i nakon trenutka dospijeća dovodi do dvojbi, stoga je sud uputio prethodno pitanje [...].

[...] [ponavljanje prvog pitanja]

Drugo pitanje

37. Ovaj sud postavlja drugo pitanje u slučaju potvrdnog odgovora na prvo pitanje, odnosno u slučaju da se pravu Unije protive slovački propisi o kašnjenju u vezi sa zabranom ugovornog pogoršanja položaja potrošača.
38. Ne bi trebalo biti dvojbi u pogledu toga da je prirodno da će banka tražiti novu investiciju ako joj potrošač vrati novac na vrijeme (do trenutka dospijeća). Isto tako, ne bi trebalo biti dvojbi u pogledu toga da nova investicija s novim potrošačem ne mora jamčiti istu dobit kao ona s prethodnim potrošačem. **[orig. str. 10.]**
39. Slijedom toga, ugovorne kamate, ako se trebaju platiti zajedno s mjerama za sankcioniranje i naknadu štete, u biti odgovaraju paušalnoj naknadi štete. Međutim, plaćanje paušalnih troškova uz pretpostavku da je stvarna šteta niža, dovodi do bitnih pitanja i nejasnoća i narušava koncept poboljšanja kvalitete života potrošača. Stoga sud postavlja i drugo pitanje.

[...] [ponavljanje drugog pitanja]

[...] [uputa o pravnom lijeku]

[...] [mjesto, datum]

[...] **Michal Boroň**

predsjednik vijeća, sudac izvjestitelj

[...]

Objašnjenja i upućivanja:

1. Vlada Slovačke Republike u prošlosti je utvrdila ograničenje iznosa kamata u razdoblju od 20.12.1993. do 16.3.1995. na 24 %. (<https://www.najpravo.sk/clanky/vyvoj-sadzieb-urokov-z-omeskania.html?print=1>)

2. U skladu s člankom 723. stavkom 1. Građanskog zakonika, ako najmoprimac vrati stvar nakon ugovorenog roka, mora platiti najamninu do trenutka povrata stvari. Ako najmoprimac kasni s povratom stvari mora platiti i naknadu za kašnjenje.

Uredba vlade 87/1995 Zz., članak 3.a stavak 3.; vidjeti točku 13.

3. U Slovačkoj se provodi oko 3 500 000 ovrha, vidjeti također presudu Suda C-76/10. **[orig. str. 11.]**

4. Uvodna izjava 28. Direktive 2008/48/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2008. o ugovorima o potrošačkim kreditima i stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 87/102/EEZ.

5. Na primjer povezani predmeti C-240/98 do C-244/98 „sustav zaštite uspostavljen Direktivom 93/13 temelji se na zamisli da se potrošač u odnosu na prodavatelje robe i pružatelje usluga, a vezano za pitanja koja se odnose kako na mogućnost pregovaranja tako i na razinu informacija, nalazi u podređenom položaju, što dovodi do pristupanja uvjetima koje je prethodno sastavio prodavatelj robe odnosno pružatelj usluga, bez mogućnosti utjecaja na njihov sadržaj. Cilj članka 6. Direktive kojim se nalaže državama članicama da osiguraju da nepošteno ugovorne obveze ne obvezuju potrošače, ne može se postići ako potrošači moraju sami isticati nepoštenost ugovorne odredbe. U predmetima čija je vrijednost često mala odvjetničke nagrade mogle bi biti više od interesa koji se štite, što potrošača može odvratiti od obrane od primjene nepoštenih odredbi. Iako je točno da u brojnim državama članicama postupovna pravila pojedincima omogućavaju da se sami zastupaju pred sudovima, postoji nezanemarivi rizik da potrošač, osobito zbog neznanja, ne može istaknuti nepoštenost odredbi koje su mu propisane”.